

▲ Ook in de melkveehouderij zet de schaalvergroting door: steeds meer koeien per bedrijf. Foto: LC/Jan de Vries

Stad+overschot=schaalvergroting

Hoe denkt het Noorden over de toenemende schaalvergroting in de landbouw? Die vraag is het onderwerp van een grote publieksenquête en een serie artikelen in *Dagblad van het Noorden* en *Leeuwarder Courant*. Hoogleraar plattelandsontwikkeling Dirk Strijker trapt af.

Door Aan Dirk van der Meulen

De Groninger hoogleraar plattelandsontwikkeling Dirk Strijker heeft tot nu weinig moeite met de schaalvergroting van de land-

bouw. "Ik geniet meer van weidse groene weilanden en strakke aardappelruggen dan van de Oostvaardersplassen."

Waarom moeten boeren alsmear meer koeien, varkens en kippen houden en alsmear meer aardappelen en graan telen om een fatsoenlijke boterham te verdienen? Waarom moeten koeien meer melk produceren en varkens meer biggen werpen? En waarom stijgen alsmear de hectareopbrengsten voor aardappelen, granen en andere gewassen?

Boeren en tuinders verwijzen vaak naar de consument en het grootwinkelbedrijf als ze deze vra-

gen voorgelegd krijgen. Als, zeggen ze, de shoppende burger niet meer betalen wil voor een liter melk, een karbonaadje, een kipfiletje of een brood, als dus het verschil tussen kostprijs en opbrengstprijis afneemt, zullen we onze bedrijven moeten uitbreiden om ons inkomen op peil te houden.

Een onjuiste analyse, stelt Dirk Strijker, landbouweconoom en hoogleraar plattelandsontwikkeling aan de Rijksuniversiteit Groningen. De consument valt weinig te verwijten. De prijzen in de winkels zijn de resultaten van vraag en aanbod in de markt. Bij dat proces is hij niet direct betrokken. "Je kunt van de consument niet verwachten dat hij bij de kassa zegt: dit pak melk kost 1 euro, maar omwille van de boer wil ik graag 1,10 euro betalen."

Volgens Strijker, veelgelezen co-

lumnist bij vakblad *Boerderij* en tot vijf jaar geleden *Dagblad van het Noorden*, ligt de oorzaak van de schaalvergroting in de stad. In de eerste helft van de twintigste eeuw werven stedelijke ondernemers boerenarbeiders met hogere lonen en meer vrije tijd.

Als reactie daarop ontwikkelen landbouwgerelateerde bedrijven nieuwe technologieën, waardoor de boer dit verlies aan arbeid kan compenseren. De trekker is daarvan het meest bekende voorbeeld.

Maar wat blijkt: de nieuwe technologieën compenseren de menselijke arbeid meer dan. Boeren krijgen de mogelijkheid om meer koeien te houden, die ook nog eens meer melk geven, en om grotere arealen aardappelen en graan te telen met ook nog eens hogere hectareopbrengsten. Het gevolg hiervan: overschotten. En als overschotten ergens een prijsdrukkend effect hebben, dan is het wel in de landbouw. Door die lagere prijzen gaan innoverende boeren op zoek naar een verdere kostprijsverlaging. Het dienstverlenende bedrijfsleven rondom het boerenerf speelt daar maar al te graag op in.

>> 36